

Sygn. akt: I C 81/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Jakub Drzastwa
Protokolant:	stażysta Ewelina Blacha

po rozpoznaniu w dniu 24 listopada 2017 r. w Bielsku-Białej

sprawy z powództwa U. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W.

przeciwko Z. R.

o zapłatę

1. uchyla w całości nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydany przez tut. Sąd w dniu 5 sierpnia 2016r sygn. akt I Nc 226/16;
2. zasądza od pozwanej Z. R. na rzecz powoda U. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W. kwotę 441.467,98 złotych (czteryście czterdzieści jeden tysięcy czterysta sześćdziesiąt siedem złotych 98/100) zastrzegając dla pozwanej prawo powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności do nieruchomości objętej KW nr (...), prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Bielsku Białej;
3. oddala powództwo w pozostałej części;
4. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 19.969,00 złotych (dziewiętnaście tysięcy dziewięćset sześćdziesiąt dziewięć złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów procesu;
5. zasądza od Skarbu Państwa tut. Sądu na rzecz adwokat M. S. prowadzącej Kancelarię Adwokacką w B. przy ul. (...) kwotę 7.200,00 złotych (siedem tysięcy dwieście złotych 00/100) plus należny podatek VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu.

Sędzia:

Sygn. akt I C 81/17

UZASADNIENIE

(...) (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. pozwem wniesionym w dn. 29.06.2016r. przeciwko Z. R. i T. R. domagał się wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym zasądzającym solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwotę 445.441,19 zł wraz z odsetkami za opóźnienie w

wysokości ustawowej liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów procesu.

Uzasadniając swoje żądanie strona powodowa podała, że w dniu 25.05.2009r. pozwani Z. R. oraz T. R. zawarli z (...) Bank SA w K. umowę kredytu hipotecznego nr (...). Zgodnie z § (...) umowy postanowiono, iż tytułem zabezpieczenia spłaty udzielonego przez Bank kredytu wraz z odsetkami i innymi należnościami wynikającymi z umowy kredytu, ustanowiona zostanie hipoteka umowna zwykła na kwotę 441.467,98 zł oraz hipoteka umowna kaucyjna do kwoty 309.027,59 zł na nieruchomości dla której prowadzona jest przez Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej VII Wydział Ksiąg Wieczystych księga wieczysta o nr (...).

W dniu 04.01.2010r. (...) Bank SA w K. (KRS (...)) został przejęty przez (...) Bank SA, który to Bank zmienił następnie nazwę na (...) Bank SA (KRS nr (...)). W dniu 01.06.2012r. (...) SA w W. przejął (...) Bank SA w W. i następnie (...) SA w W. zmienił nazwę na (...) Bank SA w W. (KRS (...)).

Pozwani nie wywiązali się z przyjętego na siebie zobowiązania i nie uregulowali na rzecz Banku płatności szczegółowo określonych w umowie. W związku z powyższym, (...) Bank SA pismem z dnia 18.02.2010r., wypowiedział pozwanym umowę kredytu hipotecznego.

W dniu 27.04.2015r. Bank zawarł z (...) (...) Niestandaryzowanym Sekurytyzacyjnym Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym z/s w W. umowę przelewu wierzytelności, cedując na jego rzecz całość praw i obowiązków wynikających z umowy kredytowej zawartej przez pozwanych z wierzycielem pierwotnym. Zgodnie z przepisem art. 509 k.c. wierzyciel jest uprawniony do swobodnego dysponowania przysługującą mu wierzytelnością, a czynność taka obejmuje również wszelkie związane z nią prawa. Korzystając z przysługujących uprawnień, powód wystąpił z wnioskiem o zmianę dotychczasowego wierzyciela hipotecznego w księdze wieczystej nr KW (...) nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie spłaty kredytu hipotecznego. Zgodnie z treścią aktualnego odpisu z księgi wieczystej wyżej wymienionej nieruchomości wierzycielem hipotecznym wobec pozwanych jest w chwili obecnej powód.

W dn. 5 sierpnia 2016r. Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym sygn. akt I Nc 226/16 (k. 102).

Zarzuty od powyższego nakazu zapłaty dat. 26.08.2016r. (k.111) złożyli oboje pozwani, podnosząc zarzut przedawnienia.

Postanowieniem z dn. 12.10.2016r. (k.130,144) pozwana Z. R. została zwolniona od opłaty od zarzutów od nakazu zapłaty.

Prawomocnym postanowieniem z dn. 07.11.2016r. (k.137) odrzucono zarzuty pozwanego T. R..

Postanowieniem z dn. 13.06.2017r. sygn. akt I Acz 602/17 (k.221) Sąd Apelacyjny w Katowicach ustanowił dla pozwanej Z. R. adwokata z urzędu.

Pismem dat. 21.09.2017r. (k. 243-247) pełnomocnik z urzędu pozwanej Z. R. podtrzymał w całości dotychczasowe stanowisko w sprawie wnosząc o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania według norm przepisanych, a nadto o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu według norm przepisanych wobec ich nieuiszczenia przez pozwaną w całości ani w części. Jednocześnie z ostrożności procesowej pełnomocnik pozwanej wniósł o nieobciążanie pozwanej kosztami postępowania, albowiem jej sytuacja finansowa, zdrowotna oraz ogólna-życiowa pozostaje szczególna w rozumieniu art. 102 kpc.

Uzasadniając zaprezentowane stanowisko, pełnomocnik pozwanej podniósł, iż powód nie wykazał, by skutecznie przerwał bieg przedawnienia. Strona powodowa nie wykazała w żaden sposób, by wierzyciel pierwotny wytoczył powództwo przeciwko pozwanej o zapłatę lub złożył wniosek o zawezwanie do próby ugodowej czy też dokonał innej czynności w rozumieniu art. 123 § 1 pkt 1 kc. Pozwana nigdy nie uznała roszczenia, w szczególności nie podpisała z

powodem żadnej ugody, ani nie złożyła wniosku o rozłożenie należności na raty. Z ostrożności procesowej na wypadek uwzględnienia powództwa pełnomocnik pozwanej wniosł o ustalenie, iż ewentualna odpowiedzialność pozwanej w stosunku do powoda ogranicza się jedynie do przedmiotu hipoteki – wartości prawa własności nieruchomości objętej KW (...) do kwoty 441.467,98 zł. W ocenie strony pozwanej strona powodowa nie wykazała w żaden sposób sposobu wyliczenia dochodzonego roszczenia, sposobu księgowania i rozliczenia dokonanych przez pozwana wpłat na rzecz wierzyciela pierwotnego. Pozwana podniosła, iż nie zostało przez powoda wykazane, z czego wynika różnica pomiędzy wartością przedmiotu sporu (445.442 zł), a wartością hipoteki umownej zwykłej wpisanej do KW (...) w wysokości 441.467,98 zł. Wskazała też, że pozwanej nie zostało doręczone zawiadomienie o cesji wierzytelności. Ponadto z ostrożności procesowej, na wypadek nieuwzględnienia powyższej argumentacji pełnomocnik pozwanej wniosł o oddalenie powództwa na podstawie art. 5 kc, albowiem roszczenie powoda pozostaje sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Nieruchomość objęta KW (...) stanowi jej jedyny dorobek życia, nie ma możliwości zamieszkania w innym lokalu. Pozwana jest osobą niepełnosprawną, samotną, bezrobotną, w zaawansowanym wieku oraz bardzo trudnym stanie zdrowia. Ciężą na niej bardzo wysokie zobowiązania finansowe, jest pozbawiona pomocy ze strony rodziny.

W piśmie procesowym dat. 09.10.2017r. (k.257-260) pełnomocnik powoda podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie. Podał, że zarzut przedawnienia roszczenia jest nietrafny, albowiem pozwana jest właścicielem nieruchomości, na której ustanowiono hipotekę. Dochodzona pozwem kwota stanowi jedynie część należności przysługującej powodowi. Bezpodstawne jest żądanie oddalenia powództwa na podstawie art. 5 kc. Zaś twierdzenie, że pozwana częściowo spłaciła zobowiązanie wobec wierzyciela pierwotnego nie jest poparte żadnym dowodem.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 25 maja 2009r. (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w K. zawarł z Z. R. i T. R. jako kredytobiorcami umowę kredytu hipotecznego o nr (...).

Na podstawie tejże umowy Bank udzielił kredytobiorcom kredytu w kwocie 411.467,98 zł. - § 1 ust.1 umowy. Spłata kredytu miała odbywać się w 360 miesięcznych ratach równych kapitałowo-odsetkowych.

Oprocentowanie kredytu było zmienne i na dzień sporządzenia umowy wynosiło 10,50% w skali roku.

Zgodnie z § (...) ust. 1 umowy, zabezpieczeniem spłaty kredytu była hipoteka zwykła na rzecz Banku w wysokości kwoty Kredytu określonej w § 1 ust. 1 umowy oraz hipoteka kaucyjna na rzecz Banku w złotych polskich do kwoty stanowiącej 70% kwoty kredytu określonej w § 1 ust. 1 umowy na nieruchomości stanowiącej własność Z. R., położonej w K. przy ul. (...), stanowiącej dz. ew. nr 162/4 o pow. 1 147m² obj. kw nr (...)

(dowody: umowa kredytu hipotecznego k. 8-13, odpis zwykły księgi wieczystej k. 51-54)

Załączniki do powyższej umowy kredytu stanowiły m.in. oświadczenie o ustanowieniu hipoteki na rzecz Banku, deklaracja wekslowa, oświadczenie o poddaniu się egzekucji. Na podstawie art. 97 ust. 2 zd. 1 ustawy prawo bankowe, Z. R. i T. R. poddali się egzekucji do kwoty 882.935,96 zł.

(dowody: umowa kredytu hipotecznego k. 8-13, oświadczenie o poddaniu się egzekucji k. 14, oświadczenie o ustanowieniu hipoteki na rzecz Banku k. 15)

W związku z niedotrzymaniem przez kredytobiorców warunków przedmiotowej umowy kredytu hipotecznego nr (...), pismami z dnia 18 lutego 2010r. G. (...) Bank wypowiedział Z. R. i T. R. umowę kredytu. Wypowiedzenia umowy kredytu zostały doręczone Z. R. i T. R. w dniu 25 lutego 2010r.

(dowody: wypowiedzenie umowy kredytu k. 17, 18, potwierdzenie odbioru k. 19)

Umową przelewu wierzytelności nr (...) zawartą we W. w dniu 27.04.2015r. pomiędzy (...) Bank Spółką Akcyjną z siedzibą w W. a U. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. dokonano przelewu wierzytelności przysługujących Bankowi jako zbywcy z tytułu zawartych umów kredytu na rzecz

powoda jako nabywcy. Umową przelewu wierzytelności objęta była również wierzytelność wynikająca z umowy kredytu hipotecznego nr (...) zawartej z Z. R. i T. R..

(dowody: umowa przelewu wierzytelności k. 27-42, załącznik nr 1 zestawienie wierzytelności hipotecznych k. 49-50)

Pismami dat. 08.05.2015r. (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. skierował do Z. R. i T. R. zawiadomienia o dokonanej cesji wierzytelności. Pismami z tej samej daty (...) Spółka Akcyjna z/s we W., działając w imieniu powoda skierowała do Z. R. i T. R. zawiadomienia o dokonanej cesji wierzytelności oraz wezwania do zapłaty. Następne wezwania do zapłaty datowane były: 14.08.2015r. oraz 30.11.2015r.

(dowód: zawiadomienia o cesji wierzytelności i wezwania do zapłaty k. 20-26)

(...) (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w W. sporządził w dn. 16.06.2016r. wyciąg z ksiąg rachunkowych nr (...) z którego wynikało, że Fundusz nabył od (...) Bank SA z siedzibą w W., wymagalną wierzytelność wobec dłużników: Z. R., T. R. z tytułu umowy kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 25.05.2009r.

Wysokość zobowiązania dłużników według stanu na dzień 15.06.2016r. wynosiła łącznie 933.179,45 zł. Na kwotę wymagalnego zadłużenia składały się kwoty:

- 445.441,19 zł z tytułu kapitału;
- 38.459,34 zł z tytułu odsetek umownych;
- 402.053,72 zł z tytułu odsetek karnych;
- 46.875,05 zł z tytułu odsetek ustawowych;
- 350,15 zł z tytułu kosztów.

(dowód: W. z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego k. 7)

W dziale IV księgi wieczystej nr (...) wpisano na rzecz powodowego Funduszu hipotekę umowną zwykłą w wys. 441 467,98zł oraz hipotekę umowną kaucyjną w wys. 309 027,59zł.

(dowód: odpis kw nr (...) k. 51-54)

Z. R. jest osobą schorowaną; cierpi na astmę, nadciśnienie tętnicze, miała złamaną rękę. Ma problemy z kręgosłupem, z uwagi na co porusza się o kuli. Orzeczono u niej niepełnosprawność w stopniu lekkim. Jest bezrobotna, nie posiada dochodu; utrzymuje ją córka.

(dowód: przesłuchanie pozwanej k. 254)

Sąd zważył co następuje:

Sąd uchylił w całości nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dn. 05.08.2016r., uwzględniając powództwo co do wynikającej z wyciągu z ksiąg powoda kwoty kapitału w wys. 441 467,98zł, zabezpieczonej hipotecznie na nieruchomości, której właścicielką jest pozwana, zastrzegając dla niej prawo powoływania się na to ograniczenie odpowiedzialności w toku postępowania egzekucyjnego (art. 319 kpc). W pozostałej części – co do odsetek powództwo zostało oddalone.

Pozwana w zarzutach od nakazu zapłaty podniosła zarzut przedawnienia.

Zgodnie z art. 118 kc termin przedawnienia dla roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej wynosi trzy lata.

Poprzednik prawny powoda tj. (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wypowiedział pozwanym umowę kredytu, które to wypowiedzenie zostało doręczone Z. R. w dniu 25 lutego 2010r, co oznacza, że termin przedawnienia roszczenia względem pozwanej – jako dłużniczki osobistej - upłynął z dn. 25 lutego 2013r, albowiem przewód sądowy w niniejszej sprawie nie wykazał, by bieg terminu przedawnienia został przerwany, co z kolei prowadzi do konkluzji, że umowa cesji z powodowym Funduszem obejmowała wierzytelność przedawnioną.

Jednakowoż trzeba się w tym miejscu odnieść do szczególnego uregulowania, które chroni wierzyciela hipotecznego, a mianowicie zgodnie z art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece - przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką nie narusza uprawnienia wierzyciela hipotecznego do uzyskania zaspokojenia z nieruchomości obciążonej, przy czym przepisu tego nie stosuje się do roszczeń o odsetki.

Zgodnie zatem z art. 77 u.k.w.h. przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką pociąga za sobą tylko skutki w sferze obligacyjnej.

Nie pozbawia natomiast wierzyciela hipotecznego uprawnienia do zaspokojenia się z nieruchomości, co oznacza, że właścicielowi nieruchomości obciążonej nie przysługuje zarzut przedawnienia, i to niezależnie od tego, czy jest też dłużnikiem osobistym, czy tylko rzeczowym. Odpowiedzialność rzeczowa jest wyłączna i wzmacnia pozycję prawną wierzyciela hipotecznego w stosunku do właściciela obciążonej nieruchomości.

Z powyższego wynika, że choć doszło do przedawnienia roszczenia, to korzystając z pozycji wierzyciela hipotecznego - nadal może zaspokoić się ale tylko z obciążonej nieruchomości do wysokości należności głównej zabezpieczonej hipoteką umowną zwykłą, toteż w tym zakresie powództwo należało uwzględnić, oddalając je w pozostałej części – dotyczącej odsetek wobec przedawnienia.

Pozostałe zarzuty zostały podniesione przez pełnomocnika z urzędu pozwanej – już w toku procesu po złożeniu zarzutów od nakazu zapłaty, a zgodnie z art. 493§1 kpc to w nakazie zapłaty należy przedstawić zarzuty pod rygorem ich utraty.

Odnosząc się wszakże do nich, to nie sposób ich podzielić.

Wskazano jakoby część należności została spłacona przez pozwaną wierzycielowi pierwotnemu, ale też nie został przedłożony żaden dokument potwierdzający podnoszoną okoliczność. Przeprowadzony na wniosek pełnomocnika pozwanej dowód z jej przesłuchania nie okazał się skuteczny, pozwana zeznała jedynie ogólnikowo, że „dokonywała jakichś tam wpłat”. To za mało, aby przeciwstawić się treści dokumentu prywatnego tj. wyciągu z ksiąg Funduszu, nadto zauważyć należy, że powód w procesie dochodził jedynie części należności, na co zwrócił uwagę już w pozwie. Nie można się – w tych okolicznościach – zgodzić z tezą, że strona powodowa nie wykazała sposobu wyliczenia należności, sposobu księgowania i rozliczania dokonywanych przez pozwaną wpłat, skoro przecież twierdzenia pozwanej o dokonywanych wpłatach pozostały gołosłowne, nie przedstawiono choćby jednego dowodu wpłaty. W tej sytuacji wniosek powoda o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego należało oddalić.

Pełnomocnik pozwanej zakwestionował także skuteczność umowy cesji wierzytelności. W aktach znajdują się zawiadomienia o przelewie wierzytelności – jakkolwiek bez dowodów ich doręczenia – jak w przypadku wypowiedzenia umowy kredytu hipotecznego, jednakże stosownie do art. 509§1, 512 oraz 514 kc zgoda dłużnika na przelew i zawiadomienie dłużnika o przelewie wierzytelności nie wpływają na ważność umowy przelewu. Pozostałe wątpliwości zostały wyjaśnione w piśmie pełnomocnika powoda dat. 25.07.2016r. (k.100)

Pełnomocnik pozwanej wniósł wreszcie o oddalenie powództwa na zasadzie art. 5 kc, tj. w oparciu o zasady współzycia społecznego, wskazując, że znajduje się w trudnej sytuacji życiowej, nieruchomość objęta hipoteką stanowi jej jedyny majątek, a nadto pozwana jest osobą schorowaną, samotną, bezrobotną, w zaawansowanym wieku; ciężą na niej bardzo wysokie zobowiązania finansowe.

Argumentacja nie może zasługiwać na uwzględnienie, gdyż ma ona zastosowanie jedynie w istotnie sytuacjach wyjątkowych. W przedmiotowej sprawie takie nadzwyczajne przesłanki nie zachodzą. Fakt, że sytuacja finansowa i osobista pozwanej jest trudna, jest spowodowana czynnikami niezależnymi, dotyczącymi wiele osób (choroby, bezrobocie, trudności finansowe), nie może stanowić przesłanki do oddalenia powództwa wobec niej.

Oddalenie powództwa z takich przyczyn mogłoby prowadzić do sytuacji, w której osoby posiadające zadłużenie świadomie nie spłacałyby go, czy wręcz pogłębiały by stan własnego zadłużenia, podnosząc, że po „drugiej stronie” jest duża instytucja finansowa, a zatem brak równości podmiotów, i z tych względów, należy „umorzyć ich zobowiązanie” z uwagi na zasady współżycia społecznego.

Prowadziłoby to powstawania patologicznych sytuacji w tym zakresie i naruszenia pewności obrotu w systemie gospodarczym. Zważyć przy tym należy, że w istocie pozwana w ogóle nie spłaciła kredytu, jeśli porównać kwotę udzielonego kredytu z kwotą kapitału z wyciągu z ksiąg powoda.

Z tych też względów orzeczono jak w pkt 1-3 wyroku.

Pełnomocnik pozwanej wnosił również o nieobciążanie jej kosztami procesu.

Sąd nie dopatrył się przesłanek do zastosowania wyjątkowego przepisu art. 102kpc, wedle którego w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej kosztami w ogóle. Zdając sobie sprawę z trudnego położenia pozwanej, należy mieć na względzie, że skorzystała już z dobrodziejstwa zwolnienia od opłaty od zarzutów od nakazu zapłaty, wynoszącej 16 704zł oraz ustanowienia dla niej pełnomocnika z urzędu, którego minimalna stawka wynosi 7 200zł.

W tym stanie rzeczy – w ocenie Sądu – nieobciążania pozwanej kosztami poniesionymi przez powoda byłoby niesłuszne.

Stąd w pkt 4 wyroku – stosownie do zasady odpowiedzialności za wynik procesu, wyrażonej w art. 98 kpc, zasądzono od pozwanej na rzecz powoda kwotę 19 969zł tytułem zwrotu kosztów procesu, na którą złożyła się opłata od pozwu w wys. 5 569zł oraz koszty zastępstwa procesowego w wys. 14 400zł - § 2 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dn. 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U, z 2015r. poz. 1804).

Pozwana Z. R. była reprezentowana przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu dlatego na mocy § 8 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia (...) października 2016r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U.2016.1714), należało zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adwokata M. S. kwotę 7.200 zł plus należny podatek VAT; koszty te nie zostały zapłacone przez pozwaną ani w całości ani w części.

Sędzia: